

בעניני אחריו ד"מ נשמה האד' היא טעם מרגיש ומשיג
 דחוייהם שלא תהיה מורכבת מסלקים ולא תהיה
 ביקום ושלין לה לא מראש ולא תמונה ושהי' טעם
 כדרך לא תק' ל' סוף וזהו ההכרח ושיש לה בחירה ורצון
 וש"ה לוהבת ושלמה תפילה וקרה קומדת ומאמת
 קדמית וירמיה וכו' ולאו הנחה נשמה האדם היא טעם
 בעל נח רה ורצון פיית מהיב פזה שכו' מרגיש ומשיג
 בלתי מורכב וכו' משה הענינים הכללי' המחוויים
 אשר מהם יחויבו כל משיגי דבר יקרא עצמות (וועזין)
 הדבר ואמתו לפי שעל ידם סוף סדר מה שהוא וזה
 מעמדי אותו הדבר ולאו יזוויר הס' זלקס לא ה' סדר
 סה שהוא והדברים המחוויים מהם יקראו בעצמות
 (ועזנטל ד) מהם יחויבו מעצם הדבר ויקראו אחריו
 הדבר (אויבשפטן) ופדנר' המקרו' הם שהם גי'ם
 שלא יחויבו מעצם הדבר בחיוב גמור כי אם הפשרות
 על היותם ועל הסלקים כענין היות טעם סמולש לכן
 אומדן או היות טעם ישנה או כדמת או ערה
 וכדומה כל אלו יקראו מקרים לפי שלא יחויבו
 מעצמות הדבר בחיוב גמור כי אם הפשרות על היותם
 ועל בלתי היותם והנה כמציאות העניני' הטבעי'
 המוכחי' אחריו שאין אלו יודעי' מחויבותם מלומה
 ואין אלו משיגי' וזכירו' מהם כי אם הפעולות אשר הם
 פועלי' כמצי'ם כאלמנעות ההנועה שישמם שלא כדע
 משיגי' הם העצמות המוחם ואלתהם על ככון ולא כדע
 איוה מהם המחויבי' ואיוה מהם המחויבים ולכן

עליו שהוא (ב) במקרה כמו שיפור יסוד
 ומציא מוטון ובכלל הענינים המקרים
 כלם שאינם מקונים היו מן האדם (ג)
 או מזולת האד' נאמר ער כד מה שימצא
 מהם שהוא היה במקרה הנה זה ענין
 מזה שבעצמות וענין מזה שבמקרה וכל
 האד' יתאר בו דבר מה ויתאר שהוא
 נמצא בדבר שהוא בעת שיחאר בו הנה
 נאמר בתאר שהוא שהוא נמצא בפעל
 ובאשר יתאר הדבר בתאר בקתי נמצא
 בו עתה אבל הוא מוכן ומזמן שיגיע לו
 התאר שהוא הנה אנוחנו נאמר כי התאר
 הוא בכחו המשר אמרנו בחתיבת הברול
 שהוא סוף כי הוא מזמן שיהיה סוף הנה
 הוא סוף בכח ואין החתיכה בדבר
 מהעור

יגסך החוקר נלכת תהיך הפשוט ולגזור אומר על כל מין שימצא לדבר מה תמיד הם בעצמות ופעמים שלא ימצא לו
 כי אם על הריבאע"כ יתאר עליו שהוא בעצמות אם היו הווצאי' מן הכלל מעשי' עד למאוד כענין מציאות תמש
 האנכעות לאדם הכח אכחו לא כדע אף ה' הדבר בתולדות הטבע שיהיו לאדם חמש אנכעות לא עמות ולא יוהר
 ומי יגיד לנו אף יחויבו חמש האנכעות ממשגי' סגוף העצמי' אלא אחריו שחלנו שיארע המספר הזה על הרכ
 באחר עליו שהוא בעצמות ועל כל תומי בני האדם כאמר שהיו במקרה ושהי' בעצמות תולדת האדם שיהיה תמים
 כאשר מצאנוהו על הרכ : (ב) במקרה הדבר הוא בקרו והודמן מכלתי שיחויב מטבע הדבר ועצמותו וזהו מיני
 המקרה שנים כי אם יחפור יסוד ומציא טעמן מכלי הוגד לו מעמון הטעמן אם הכה אף אם כיון למציא הטעמן
 מ'לא היה מציאוהו כי אם מקרה אחריו שאיכו מסויב מטבע הוסוד להמצא תחתיו טעמן והיה זה על המעט
 ואם ידע שיש טעמן אלא שהוא לא כיון עתה למציא והיה ענין בלתי פכוון ויקרא גם הוא מקרה : (ג) או
 מולת האדם לע' כיון הרכ בום אל הפכלים הכפרדים כי בערך אל השם והעלה אף שום ענין בלתי ידוע מוטג
 ומכוון מאתו מלד עצמו אם יהיה הענין שהוא טוב ואם יהיה רע כבר יהיה כיוון מאתו מלד הטוב אשר יולד ממנו
 ועל כל פנים אין מקרה כי אם בערך אל ידיעהו הקצרה והכרתו המלושה כי הכה השם והעלה אחריו שהוא יודע
 משיגי' כשגורו הנשגבה שאין לה לא גבול ולא תכלית את כל סדברי' האפשרי' והנמצאים והכיונים ועצמותם ואלתהם
 מבלתי

(ד) מהעור כן ויש הבדל גדול בין העור
 ענין הסף מחתיכת הפרזק ובין העור
 ענין הסף מחתיכת העור ובן אמרנו
 בילד אשר נולד זה כותב ענינו שהוא
 כותב בכח רחוק ואמרנו בנער קודם
 שיתחיל בלמוד שהוא כותב בכח הנה
 הכח הזה יותר קרוב משלפניו ואמרנו
 במי שיחזיק בכתיבה בעת שהוא ישן
 שהוא כותב בכח הנה זה ג' יותר קרוב
 מן הראשונים ואמרנו במי שהוא יער
 ולפניו הקלמוס והדיו והקלף שהוא כותב
 בכח אבד הוא פת קרוב מאד ולא
 נקראהו כותב בפעל כי אם בעת שיכתוב
 וכן כל מה שדומה לזה ואולם הארכנו
 לבאר זה הענין בעבור שהפילוסופים
 אמרו כי כל מה שלא יבדיל בין מה
 שכתב ובין מה שבפעל ומה שבפעלות
 ומה שבמקרה ובין (ה) העניני המלאכתית
 ובין הענינים (ו) הטבעיים ובין הענין
 הכולל והפרטי הנה הוא בלתי יודע
 לדבר וכל שני דברים שהם באופן
 שכאשר נמצא אחד מהם (ז) הסתלקה
 מציאות האחר נקראים ההפכים בחום

מבלתי שיעלם ממנו שום משיגיהם הכה ידעת
 סרס כדלו אותם את כל משיגיהם והתארו' התחייבו'
 מהם מהזיאתם מן האפק המולט אל המציאות הים
 וכן על משיגיהם המקרו' אשר אמרו שאפשר שיהיו
 ואפשר שלא יהיו כבר ידע את אופן הווייתם מעולם
 ועד עולם וגזר עליהם איוו ימצאו איד ימצאו ומתי
 ימצאו ויגזור אומר ויקם ואל' כתיב לך שם מקרה
 ומאורע ותואר כלי רצון הכורא וכונתו המיוחדת
 ואלו עם כל זה אין רע יורד מן השמים כאשר אמרו
 מז'ל' וכאשר כלר הרב את כונתם במורה חלק כ' ואם
 הזכה חכמין הנמינה הזאת העמוק איד מפי עליון יאלו
 הטובות בעולם ככונה מיוחדת מלת הכוראית ויבא
 גם הרע לה' ככונתם מפאת ההיזדר והשלילה הכרוך
 בעקב כל קנין בעל הכלית ועם כל זה לא נתן המרמס
 רשות למחשית כי אם בעבור העוב הכמשך ממנו והקשור
 עמו כקשר אמוך לא יתקן ושליו ידק האומר שאין שום
 ענין בלתי ידוע מושג ומכוין מלת היוצר ית' שמו הטוב
 כד ענמו והרע מזד הטוב אשר יולד ממנו ושאיין שום
 מקרה גרדל והזדמן בעולם כי אם בערך אל כוח סוכני
 בתי מומר ואם ספר אדם יקוד ומלא מטמון והכה היה
 מקרה בערך אל כוח המוסר ואלו הגיע לו הטוב הזה
 בכונה מלת סוכני כל הסבות הצופה ומכית סוף דבר
 מראשיתו ודו כזו לשמרך מן הטעות (ד) מהעור כן
 כפל טעות כספרי הרבז' לוכ'ל ואין המחכה בלכד
 מהעור כן כלומר מחתיכת העור לא תקרא סוף ויש
 הבדל גדול בין העדר ענין סוף מחתיכת הכרזל ובין
 העדר מחתיכת העור כלומר סוף שיעדר ענין סוף
 מחתיכת הכרזל מ"מ מוזמן הוא להיות סוף משל' כ
 כמחתיכת העור (ה) העניני המלאכתיים הם הנכעשים
 כמלאכה מכני אדם (ו) הטבעיים הם העניני ההווים
 ע"י הכמות אשר הטבע יוצר כראשית כ' זורי' מבלי צורך
 אל פועל אדם כמורי (ז) הסתלקה מציאות האמר
 בענין שהאמר מסיב דבר והאמר מסיב סותרו (ח)
 העומר וככלל אם יתואר דבר בגודל ונקטנות כרב או
 כמעט

נקור' ולחות ויב'ש' מן הדברים ההפכים מהם מה שבינם אמצעים בחום והקור' כי
 ביניהם (ט) הפשר' ומהם מה שאין אמצעי ביניהם כזוג ונפרד' כי כל מספר אם זוג

כמעט ויהי כינו וזין פסוקו דבר אמצעי / כענין הקור
 והחום / אמרי שיחולר כיותר סם וכו' וכו' קר / ככה יהיה
 כיניסם הפישר / ואולם אם לא יתאר סדר בכמות /
 כענין חוג הספרד / שאין לך יותר חוג מזוג / ואין לך
 יותר נפרד מספרד / ככה אין כיניסם אמצעי : (א)
 וכפדרו / כלומר מהפני איכנו מציאות כי אם הפדר
 מציאות וסלוקו / כענין פעורון / שאינו דבר כמל' כלמה /
 כי אם מלי' הראות מסו' סכנה להשיג הדבר / סמומאים
 כלמציאות האור / וסעורון סלוק סהכנה ססוף וספדרס :
 (י) יותר מן סמוס / זהו לדעת סרב ז"ל / ואם דפ לך
 סרכים סמכמי זמננו סלקו על סדעת סזמ' / וספרו סגס
 סמוס קנין וסקור ספדר / כי סמוס יולד ססנועם סלקי
 סלם ספר כגוף וסקור ספדר סמלקים ססס סו ספדר
 סנועופים / וססס סודו לדעת סרב ז"ל / וספרו סגס סקור
 קנין / וספיד סססין על דבריהם / סלם ספפיד כימס
 סמורף סל ססנו וכו' סלם סלם סו קערה סלם
 סלג סעורכעם סל סקורין סלפיסר / כספסרס
 וסקרו סמס ויסוכו לקרס / וסכטן סה ילם סקרס סוס
 סולי ימל' כמל' ענין סקרר כטכנו / ולו ס"כ סקור קנין
 וסדעת סמולקיס אין סמס רליס / וסולס אין כלן סקוסו :
 (יב) קנין וספדר / רלוי לספיר סל סוון סקורס סל
 סוס קנין כעל סכלית כלי ספדר / וסולס סקן סכלסי
 כעל סכלית סול כסגב וסרוסם מן ספפדר / ד"ס ספפגס
 קנין / וסס ס' ספפג כעל סכלית יסויג קצה סרכים
 כסכרס סליס וסיוסכס וקצמס כסכרס ססירס וסלוסס
 וקצמס יסכל לגמרי / וס"כ יס לסגמס גכול / ומן כגכול
 ססו' וסלך יסול סמס ספפדר / וכן סענין כראות וכספר
 סעניני' / וסולס ספפגס כלי סכלית אין לס לס גכול ולס
 קצה / ולזה ססוק סמכס כל ספדר וסלילוס / ויסס גדר
 סכלית כעל סכלית סלם ספפג סוסו ספדר / כי אם
 סקנין סכמילובלי קצה וכלי גכול / וסכין סזס ענין
 סכמס סכלתי ספפס סזכרנו לספפס ספרי יו"ד סס'
 סופלם על כל קנין כעלני סכלית / סמרי סיס סקוס לסלול
 כמס סן סקנין סגיס לו / וכסליו יססל ספפדר כססוכרס
 ססוכיוכלו סקנין / סכל לקנין כלי סכלית אין לס לס
 כמס

ואם נפרד / וכאשר יהיו שני דברים שאי
 אפשר התחברם יחד במקום אחד / לפי
 שהאחד מהם הוא מציאות דבר מה /
 והאחר הוא הסתלקות המציאות שהוא
 (ט) והעדרו / בענין והראות / הנה נאמר
 שהראות קנין / והעדרו העדר / ולא נאמר
 בהם שהם הפכיים / כמו שנאמר בחום
 ובקור / כי החום והקור חזקם (ולעיל' נראס
 להגיס חזקם) במציאות שוה / ואין החום
 אפשר המציאות יותר מן הקור / ולא
 הקור אפשר המציאות (י) יותר מן החום /
 ואין בן הראות והעדרו / ובוה יבדל בין
 ההעדר והקנין / ובין שני הפכיים / וכן
 בהחכמה והסככות / נאמר החכמה קנין /
 והעדר הקנין / והוא סכלות / וכן העשר
 והעני / ומציאות השער בראש והקרתח
 ומציאות השנים בפה והעדרם / והדבור
 והאילמות / כל אלה נקראים קנין והעדר
 (יא) ולא יתאר בשם ההעדר / כי אם אשר
 מטבעו שימצא לו הקנין / והוא הנכתי
 להעדר / והוא / כי אנהנו לא נאמר בכוחל
 שהוא סכל / ולא עור ולא אלם / הנה זה
 ענין הקנין וההעדר בהסכמתנו / ומין
 השמות יש שהם מפרשים / שכאשר
 תשמע אותם יובנו לך עניניהם אשר יורו עליו בלשון ההוא / מבדי / שחצרך

שֶׁמִצְטָרֵךְ אֶל־הַקָּטָן בֵּין הָעֵנָן הוּא וְבֵין
 דָּבָר אֲחֵר ' בְּאִמְרָנוּ הַבְּדִיל וְהִנְחֵשֶׁת
 וְהִמְאָכַל וְהִמְשָׁתָה וְהִעֲמִידָהּ וְהִמְשָׁדוּמָה
 לָהֶם וַיֵּשׁ מִן־הַשָּׁמַיִם יִשְׁלַח יְגִיעַ לְךָ הָעֵנָן
 הַהוּא שְׂוִיָּה עָלָיו הַשֵּׁם הַהוּא ' כִּי אִם
 בְּהַקְשָׁה בֵּינוּ וְבֵין־דָּבָר אֲחֵר ' בְּאִמְרָנוּ
 הָאָרוּךְ וְהַקָּצֵר וְהַיָּמָה שְׂדוּמָה לָהֶם ' הִנֵּה
 לֹא־יִגִיעַ בְּשֶׁבֶל עֵנָן הַיּוֹת־זֶה אָרוּךְ ' בִּי
 אִם בְּהַקְשָׁה בְּמָה־שֶׁהוּא יוֹתֵר קָצֵר מִמֶּנּוּ '
 וְלֹא־יִצִיר שְׂוִיָּה קָצֵר עַד שְׂוִיָּע בְּשֶׁבֶלֵינוּ
 יוֹתֵר אָרוּךְ מִמֶּנּוּ ' וְהִנֵּה־זֶה הַיַּחֲס בֵּין־
 הָאָרוּךְ וְהַקָּצֵר וְהַיָּמָה שְׂדוּמָה לָהֶם נִקְרָא
 (יב) הַהֲצִטְרָפִית ' וְנִקְרָא כָּל־אֲחֵר מֵהֶם
 הַמְצִטְרָף וְנִקְרָא שְׂוִיָּה יַחַד הַמְצִטְרָפִים '
 וְכֵן הַמְעַקֵּה וְהַמְטָה ' (יג) וְהַחֲצִי וְהַכְּפֹל '
 וְהַקָּרֵם וְהַמְתָּאֲחֵר ' (יד) וְהַמְחַלֵּף (ט)
 וְהַשְׂוִיָּה ' וְהַאֲוֵב וְהַשְׂוִיָּה ' וְהָאֵב וְהַבֵּן '
 וְהַעֲבֹד וְהָאֲדוֹן ' כִּי אֵלּוּ וְהַדּוּמָה לָהֶם נִקְרָא
 כָּל־אֲחֵד מֵהֶם הַמְצִטְרָף ' כִּי הוּא לֹא־יִגִיעַ
 עֵנָנוּ בְּשֶׁבֶל כִּי־אִם בְּשַׁעֲוֵד וְהַקְשָׁה בֵּינוּ
 וְבֵין דָּבָר אֲחֵר ' וְהַיַּחֲס הַהוּא אֲשֶׁר בֵּינֵיהֶם
 הוּא אֲשֶׁר נִקְרָא הַהֲצִטְרָפוּת וְאוֹלָם הָעֵנָן
 אֲשֶׁר יִקְרָא אוֹתוֹ מִדְּקָדֵק הָעֵרֵב הַסְמוּךְ '
 בְּנֵעַר רְאוּבֵן ' וּפְתַח הַבַּיִת ' הִנֵּה נִקְרָא
 הַשֵּׁם הַהוּא (טו) נוֹטָה ' וְכִמּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּשׁוֹלָלֶת וּמְחִיבֶת מִתְּנַגְדִּים

כמה זלזול שפיר: (יב) הנטרפית: כשהדקדק המלא שגם
 הקור והסוף הם מהמטרפיים, כי כבר המלא דבר אחד
 קר לראובן וחס לשמעון או קר לימין ראובן וחס לשמעון,
 כי אלה הם תקרר את ירך הים כרת"ש ותחתיהם זמליות
 ואם"כ משיע את שהיה לחוד מים פושדים, יהו קרים
 לדרך הזמליות וקמים לדרך הימית. וכאמ"ל הזככס
 המלס קר חס, כי אס בהקשה אל ג' ה' זכר, כי
 באמת כל גשם קר מנד וחס מנד, קר בדרך ובהקשה אל
 חס ממנו, ומע"כ אל קר ממנו, וא"כ גשם קור וחס
 מהמטרפיים: (יג) המנו והכפל - כלומר מני המספר
 עם המספר שהוא כפלו: (יד) המחלף. מצט"ק לדבר
 אשר הוא מחלף לו. (כ"א) דש ערשדני בניסט ז"ך
 איך דלש ווא פון עש אונטר שידן איזט, כי המחלף
 עם השום הם מן הספיים, אשרי שמליות האחד מהם
 יסתלק השני, וכו' הלהכה והשכלה הם מן הספיים, כי
 אין הלהכה כי אס השמחה נש באשר יגיע ללהכה
 והעצבון כרשתי, והשכלה הפך הלהכה, אשרי שהיא
 העצבון בטוב השכל והשמחה כרשתי, ומדוע לא כבין
 את המלות הללו כלי הקשה יצוף לולתם, אלא ודאי
 שכונת הרב שהמחלף מנטרף לדבר אשר הוא מחלף לו,
 והשום לנשוה, הלוהב ללהוב השכל לנשוה: (ט)
 והשום גס הוא מנטרף אל הנשוה, וכמו כי הלוהב אל
 הנלוהב והשכל עם האדם אשר הוא שונא לו: (טו)
 כוטה. והמדקדקים העבריים אף הם קרואו השם
 הסמוך. (בהקדמה אור לכהיכה הדמיכ הרב המפרש
 לכבר גדר פשם הכוטה ההוא, וזה: כל שם שאינו לא
 כואל ולא נשוא המשפט, כ"א מחוס אל סלק מחלקו
 המאמר יקס סה, יכא ככטייה, זיקר"ה ז"ס כוטה
 (קאוס אכליק וס, דוא א ברין ענדיוונגו). והכטייה
 הסי' הסי' (א) ע"י תיכה את, וזקרא (אקרא) (א)
 (ב) ע"י אותיות ככל"ס (ג) עלידי סמיכות העבין,
 והוא הנטייה שזכר הרמב"ם כע"ר ראב"ן, ופתח הכית,
 ועמין הסמיכות הוא שיהיה היחס בין שני שמות ממאמר
 המנטרף, שאין מליותו באחד מהם כלל לא בהנטרפות
 ופקשה בין שניהם, כגון יקס הארון אלה עבד, ואכ אל

סין

כמו

השם שהוא (טו) נוטה. וכמו שנאמר בשוללת ומחייבת מתנגדים

הפירוש

הרמב"ם שער יא יב כד

במו שקדם' בן נאמר בכך העדר וקנין'
 ובכל-שני הפכים ובכל המצטרפים שהם
 מתנגדים' הנה כלל השמות שעניניהם
 מופרשים בזה השער. ששה עשר הם.
 והם (א) מה שבעצמות' (ב) מה שבמקרה
 (ג) הענינים הנצמותים' (ד) הענינים
 המקריים' (ה) מה שבפח' (ו) מה שבפועל
 (ז) הכח הקרוב' (ח) הכח הרחוק' (ט)
 ההפכים אשר ביניהם אמצעי' (י)
 ההפכים אשר אין ביניהם אמצעי' (יא)
 הקנין (יב) ההעדר' (יג) ההצטרפות' (יד)
 המצטרף (טו) המצטרפים (טז) המתנגדי' :

סכן, וכדומה. ותקרא (גענויותם, צייגופאלל).
 פ"ג : (ב) מה שבעצמות, דאש וועזנטליכי,
 סיכסנטיאלי; (ג) מה שבמקרה, וואס איס ער משבין
 אקזידנטאלי; (ד) מה שבעצמות, וואס איס אין דער
 טארטאט, אקטואלי; (ה) הכח הקרוב, דאש
 בעכטי, פוט נתיא ער קסימא; (ו) הכח הרחוק,
 דאש ענטפעיכט ער זעגן, פ ט נ צ א ר ו י א ט א ;
 (ז) ההפכים אשר אין ביניהם אמצעי, דאש אונמיטלכאר
 ענטפעיג צו נטוי דינגי; (ח) הקנין, דאש וו ר ק ל י כ י ;
 ריאל טאק; (יב) העדר, דער מאנגל דיא איינציג
 רענק נג, פרוואלז; (יג) ההצטרפות, געגן
 איינאנדר האלטיג, רילאזיא; (טו) המצטרפים,
 געגן איינאנדר גאלטנדינגי, רילאטיווא; (טז)
 המתנגדים, דאש ענטפעיגן גזענטנטי דינגי :

פתיחה לשער יב

בשער הזה זכר הרב ממה' הסדר (אדנונג) זכמה אופני' בלמד מדברים הנמשכי' על הסדר שהלמד
 קודם והלמד מהאחר, והנה הסדר הוא ענין מצטרף כאשר על שני דברי' או דברי' רבים אם הי' בניהם
 יחס במציאות כגון שיהיה אחד כקודם השני, זיקרא הסדר הזמני, או שיהיו יחד ויתפלגו ויקרא הסדר המקומי,
 או שיתייב האחד פן השני כענין העלם והעלול, הסכסכה והמסיב, או שלא יבין האחד כי אם אחרי הכנת השני,
 כגון הענין היותר פשוט שלא יובן כי אם אחרי הכנת הכלליות שבו, ככל האופני' הללו יש דברים מתלפפים וביניהם
 יחס במציאות שגזירות האחד כמשך מציאות השני והם א"כ על הסדר והלמד קודם והשני מתאחר כאשר זכר הרב
 ולא זכר הרב קודם במקום כאשר אבאר :

שער יב

שער יב

(א) הקדומה בזמן - כלומר בדברים הנמשכים על
 קודם הזמן כבר ימצא האחד כקודם האחד וסיה
 הדבר קודם והוא מתאחר, ואולם בדברי' הנמשכים
 על קודם האכה והמקום, אין מהם קודם ומתאחר במקום
 כי אם בערך א' המדבר, ד"מ אכרהם קודם ומשה מתאחר
 בזמן, אבל ירושלי' וככל אין מהם קודם ומתאחר במקו',
 כי אם בערך אל המדבר כאשר הוא שם ואם יהיה אדם
 סמוך לירושלים יהיה בערכו ירושלים קודם ואם יהיה
 סמוך

יאמר אצלנו על דבר מה שהוא קודם
 לדבר אחר, על הפנים' אחד
 מהם הוא (א) הקרימה בזמן' באמרנו קודם
 לאברהם. והשני קדימה בטבע' כתי'
 להאדם' כי אם תרצה לסלק התי'
 תבשר

(ג) תבטל מציאות האדם ויאם תרצה
 לסלק האדם לא תבטל מציאות החי
 הנה נאמר כי החי הוא יותר קדם מן
 האדם בטבע והאדם מתאחר מן החי
 בטבע והשלישי (ג) הקדימה במדרגה
 בשני אנשים דמי שאחד מהם ישב קרוב
 אל השלטון והאחר רחוק ממנו הנה
 נאמר שזה קדם לזה במדרגה והרביעי
 הקדימה במעלה והוא היותר שלם
 שבשני דברים והנכבד שבהם במין אחד
 בעינו או בשני מינים מתחלפים דמיון
 זה משני רופאים ושני מדקדקים אשר

סמוך לככל יקרא אלנו ככל קודם וירושלים מהאמר
 ואלום במקום שזמו אחריו סמכותו המיוסדי ל המקום
 הם יחד אין מהם קודם ותמאמר בשלום כי אם בהקפא אל
 המדבר כפי קירובו לרמזי המצויים אפרי שוגיע אל
 האחד כשרם יגיע אל השני ולזה יהיה סמכותו יחד
 במקום על סדר אלף פלא ופול בהם קודם ומהאמר :
 (ב) תבטל מציאות האדם כג' ואלום ככסול סדרם
 אינו מן סמכות פלא ויבטל סמי ולכן ערין סמי קודם
 כשבע כי הוא יותר עצמותי מערין סדרם וערין סמכות
 קודם לכגולת הנמוק והקבולת קודמת לעקרם חץ
 סכלם מוויס כומן : (ג) בקדימה במדרגה ומה יקרא
 השני למלך מפנה כי כמלך כמדינת הראשון במדרגה
 ומה יקרא השני לו טענה ופסליה יקרא שליט כלפי
 כמ"ס סדר"ק כי הוא סמכות טענה וזהו סדר סמכותו
 (ד) מספיקים במציאות כלומר שאין מהם קודם בטבע
 לאמר ד"מ מציאות האור ומציאות השמש מספיקות
 במציאות

אחד מהם יותר חכם מן האחר הנה נאמר ביותר חכם שבהם שהוא היותר קדם
 במלאכה ההיא וכן אם התחלפו המלאכות כמו שיהיה אדם חכם ואם לא יהיה
 מפלג בחכמה ואדם אחר מרמק מהיר ברקוד הנה נאמר בחכם ההוא שהוא היותר
 קדם מן המרמק במעלה החמישי הקדימה בסבה והוא שיהיו שני דברים (ז) מספיקים
 במציאות ולא ימצא האחד מהם בלתי האחר זולת כי האחד מהם סבה למציאות
 האחר הנה נאמר בסבה שהיא יותר קדומה מן המסבב כמו שנאמר שעלית השמש
 והירח קדמת מאור היום ואף על פי שהם בקדם יחד כי עלית השמש היא סבה
 למציאות היום ואנחנו נאמר בשני דברים שהם יחד בזמן כשהיו נמצאים בעת
 אחד ונאמר שהם יחד במקום באשר יהיו נמצאים במקום אחד וכן כל שני דברים
 שיהיה מרתקם יחד מהתחלה אחת מרתק אחד הנה נאמר שהם יחד במדרגה וכל
 שני דברים המסתפקים בחיוב המציאות ולא יהיה אחד מהם סבה לאחר הנה נאמר
 בהם שהם יחד בטבע ככפל והחצי וכן נאמר על הסמוכים שהם יחד מצד הסמיכות
 הנה כלל השמות אשר התבאר ענינם בזה חשער תשעה שמות הם והם
 הקודם

הפירוש

הרמב"ם שער יב יג כה

(ב) הקודם בזמן (ג) הקודם במדרגה (ד)
הקודם בטבע (ה) הקודם במעלה (ו)
הקודם בסבה (ז) אחד בזמן (ח) אחד במקום
(ט) אחד במדרגה (י) אחד בטבע :

כמציאות כולם סלק האחד אינו מן הנמצא שלא יוכל
השני : (ב) הקודם בזמן - בלה"ע טימפורי פריוס
(ג) הקודם במדרגה - גראדו
פריוס (העבר לים גראד אדר דפס טעלינד נאך)
(ד) הקודם בטבע - כלטורא פריוס (פר סי פון כלטור)
(ה) הקודם במעלה - קוואלימאטופריוס (צריהר אן
איינגשאלט בעפר) : (ו) הקודם בכנס - קוואפריוס
(פריהר אן אורזאך) : (ז) און איינר צייט - וכו' :

שער יג

שער יג

התיבה אשר יקראה מדקדק הערב (ב)
הפעל היא אשר נקראה אנהנו
הקנין וכבר זכרנו זה ונקרא האות (ג)
מלה (ד) והשם ממנו מה שנקראהו שם
ישר וממנו אשר נקראהו (ה) שם נוטה
ואמר אבונצר אל פראבי כבר קרה
בלשון הערב שבר שם (ו) שנקודו הולם
הוא אשר יקראהו אנשי מלאכת הגיון
השם הישר והשם שנקודו חירק או
פתח הוא אשר יקראהו בעל מלאכת
הגיון השם הנוטה הנה זה דבר אבונצר
ואולם (ז) השם אשר נקראהו בלתי מגיע
הוא שם מרוב ממלת לא והקנין באמרו
לא רואה ולא חכם ולא מדבר והשמות
אשר יקראם מדקדק הערב שמות
הפועלים והמתפעלים הם אשר יקראם
אנחנו

(ב) הפועל - כאור מלת פועל עיון למעלה שער ג'
(ג) מלה או האות - היא תיבה שלא הוקנה סיופה
לדה והיא מופלת להכנה כדי הפועל או השם ותכלית
כאמר בו ספסו למען כי אשר (ג) והשם הוא
תיבה שפון לדה כמו הפועל אלא שאין כה שאר הנאי
פועל שזכרנו למעלה שער ג' - כאמר גכור שמור
פכמה וכדומה : (ד) שם הנוטה - יקרא למדקדק הערב
השם הנקמך וזה הכלל על שאלתך מיהא תביס
המענה בשם הישר כאשר תשיב לשאל מי עשה זאת
ותאמר פעכד ועל שאלתך שלמי תהיה המענה כהשם
הנוטה כי אם ישאל השואל שלמי העכד הזה תשיב
עכד אברהם האל ויש כזה הכלל כיון לה"ק לשמות
השמים שבה"ק שונה השם הנקמך ובה"ע אשר אנו
דרים כוניהם ישונה השם אשר הוא נקמך ללוי כי בלה"ק
יהיה ד"מ הנפרד כהים שול כנקמך בני אל ובלה"ע
הנפרד גאט ונקמך קינד גאט (ובכר זכרתי ככאו'
גדר השם הנוטה ודרכי נט ותיו לפיל שער י"א - ואמנם
השם הישר הוא כלשם שהוא נושא המשפט או הכנוש
במשפטים השלישיים יכוא סמור כיושר קפוזם
רפקטום כלמיכאטיף געכעפלא ערשטי עכדיגונג)
(ה) שנקודו הולם - זהו מקרה מיוחד ללשון הערב ואין
לבו עסק בו : (ו) השם אשר נקראהו בלתי מגיע - הוראתו
הרמקת ושליש הקנין מהנושא וסם מורכבים משליש
וקנין ואחרי משליש הקנין הוא לא יפול על שום דבר
כיסוד כי אם על כל דבר סוף סבעל הקנין הוא לכן
קראו השמות השם הכלתי מגיעים - והנה בלה"ע כללו
השליש והקנין כתיב אסת ד"מ אונטובנד אונטרנוכפטי
אורעכס וכדומה וכן בלה"ק כתוב יזכרו לשדים לא אלהי

(דברים ל"ב יז) הם קנאוני כלל אל (זס ל"כ"ב) ואני
אקניאם

אֲנַחְנוּ הַשְּׁמוֹת הַנִּגְזָרִים ' וְאֲשֶׁר יִקְרָאוּ
הַמְדַקְדָּק (ו) הַמְקוֹדֵר נִקְרָא הוּא אֲנַחְנוּ הַמְשַׁעַר
הַרְאֵשׁוֹן וְהַשְּׁמוֹ ' וְאֲשֶׁר יִקְרָאם הַנְּסֻתָרִים
כְּמוֹ אֲנִי וְאַתָּה . וְהִיא וְהִבֵּן וְהִיוּ וְהִיוּ
בְּעִבְרֵי וְעִבְרֵה וְעִבְדֵי (ח) וְעִבְדֵךְ הִנֵּה אֲנַחְנוּ
נִקְרָאם בְּכֵם הַנְּסֻתָרִים וְנִקְרָא גַם הָאֱוִתוֹת
הַמְבְּאָרוֹת הַכְּנוּיִם . וְנִקְרָא אֶת־הַתֵּאֵר
וְהַמְתֵּאֵר (ט) מֵאֲמֵר הֶרְבֵּב הֶרְבֵּב בְּאֹר
וְחִנִּי פִּירוּשׁ חֲבוּר וְחִנִּי ' כְּאֲמַרְנוּ רַאשׁוֹן
הַכּוֹתֵב וְשִׁמְעוֹן הַלֵּבֵן ' וְכֵן הַשֵּׁם הַסְּמוּךְ
וְאֲשֶׁר הוּא גִסְמֻךְ אֵלָיו ' אֵלֶּה הַסְּמוּכִיּוֹת
בְּדַקְדוּק ' נִקְרָאם גַּם מֵאֲמֵר הֶרְבֵּב הֶרְבֵּב
בְּאֹר וְחִנִּי . וְאוֹלָם אֶת־הַמֵּאֲמֵר הַחוּתֵךְ
נִקְרָא אֲנַחְנוּ מֵאֲמֵר הֶרְבֵּב הֶרְבֵּב סְפוּר .
וְהַשְּׁמוֹת בְּכָל־לְשׁוֹן יִחְדְּקוּ חִלּוּקָהּ הַבְּרִיחִית
אֶל־שְׁלֹשָׁה סוּגִים ' אִם־נִבְדָּלִים אִם
נִרְדָּפִים וְאִם מְשֻׁתָּפִים ' וְזֶה כִּי־הֵעֵיֵן
הָאֶחָד בְּאֲשֶׁר יִהְיוּ לּוֹ שְׁמוֹת רַבִּים הֵם־
נִרְדָּפִים ' וּכְאֲשֶׁר יִהְיֶה שֵׁם אֶחָד לְעִנְיָנִים
רַבִּים ' הִנֵּה הוּא־שֵׁם מְשֻׁתָּף ' וּכְאֲשֶׁר יִהְיוּ
שְׁמוֹת מְשֻׁנִּים לְעִנְיָנִים שׁוֹנִים שְׂבֵל־אֶחָד
יִשְׁלוּ שֵׁם מִיָּחָד ' הִנֵּה אֵו הַשְּׁמוֹת נִבְדָּלִים
מִשֵּׁר לְעֵיֵן הַנִּרְדָּפִים ' דְּמִיּוֹן זֶה בְּלִשׁוֹן
הָעִבְרִי אֲדָם אִישׁ אֲנוּשׁ קִוָּה הַמִּין מִן הַחַי
סִבִּין מֵאֲכֵלֵת לִזֶּה הַמִּין הַכְּלִי ' אֵלֶּה הֵם
שְׁמוֹת

אֲנַחְנוּ כֵּלָם כֵּלָם עִם (ז) כֵּלָם הַשְּׁמוֹת כֵּלָם ' חִיִּין
אוֹנְגָאט חִיִּין חוֹפֵלֵק : (ז) הַמְקוֹר . (הוֹרָאָה מִשְׁפֵּט
הַכֶּסֶף לְכַדוֹ כְּפִיּוֹת אֵו כְּשִׁילָם , כְּלִי שְׁמוֹ הַגּוֹף וְהַסִּין
וְהַמְקוֹר וְהוֹמֵן , כִּי לְעֵצִים יוֹסֵף הַסְּוֹרֵךְ וְהַשְּׁמֵם
שֶׁפֶלֶל לְכַד כְּלִי שִׁים הוֹרָאָה כִּלְלֵת עִמּוֹ , כְּגוֹן אִם תִּרְכֵּז
לְדַרוֹם עַל־כֵּסֶף הַמְתֵּאֵר לְעֵשׂוֹתוֹ כּוֹשֵׁל וְלַגּוֹר עֲלִיו כְּשׁוֹל
סִטִּי , אִזִּי תִשְׁמֵם בְּמִקְוֵה , עִיּוֹן כְּהַקְדָּמָה אֹרֵךְ לְהִיבֵה .
כְּמוֹ שְׁמוֹשׁ , הַלּוֹךְ , כְּסוּעַ , כֵּלָם הַשְּׁעָרִים , גִּיהֵן , לִיָּן :
(ח) וְעִבְדֵךְ . וְכֵן הַסִּין וְהַסֵּם כְּמוֹ עִבְדֵם , עִבְדֵן ,
וְכֵן יִקְרָאוּ הַכְּנוּיִם , אֲחֵרֵי שֶׁהֵם אֲוִתוֹת סָא , כ"ף ,
כּוֹן , יוֹד , מ"ם , וְנִקְרָאִים כֵּלָם (פִּרְאֵיכָא מִיכָל) תַּחַת
הַשֵּׁם , כִּי כֻלָּם יִבְאוּ בְּתוֹךְ הַשֵּׁם . (יִתְהַלַּל זְכַר הַרִכֵּב כֵּלָם
כְּנוּיֵי הַגּוֹף (פִּרְאֵיכָא מִיכָל עֲרֻזָּא לְבָלִי) כְּמוֹ אִנִּי , אִפֵּס ,
הוּא , אֲנַחְנוּ , אֲתָם , הֵן , הֵם , שֶׁהֵם תַּחַת שֵׁם הַשְּׁוֹעֵל ,
אֵו שִׁיחֵן בְּמִקְוֵה הַשְּׁעִילִי , כְּמוֹ חוּסִיךְ , בְּמִקְוֵה הַמְדַכֵּר
זֶה אֵת הַכּוֹכֵב , תִּשְׁמַעְנִי , בְּמִקְוֵה הַכּוֹכֵב תִּשְׁמַע אֵת
הַמְדַכֵּר , וְכְנוּיֵי הַקִּיָּין (פִּלְאֵסְטִיוּלָה) סִיּוֹן , דִּוּיָן , זִיּוֹן ,
כְּמוֹ עִבְדֵךְ , עִבְדֵי , עִבְדוּ , וְהוֹרָאָה הוֹרָאָה הַסְּמוּכִי ,
וְהַמְעִיּוֹן כְּהַקְדָּמָה סְמוּכֵי הַשְּׁלֹס , יִרְאֵה שֶׁהַכְּרֻסִים
הַרְבֵּב מִשְׁפָּרַשׁ כְּעִיּוֹן הַכְּנוּיִם , וְלִבְחַר הַהַכְּדָלִין אֲשֶׁר
יִקְרָאוּ בְּלִשׁוֹן הַכְּנוּיִים , וְכֵן אֲשֶׁר יִקְרָאוּ כֵּלָם שֶׁ
פִּרְאֵיכָא מִיכָל) : (ט) מֵאֲמֵר הֶרְבֵּב הֶרְבֵּב בְּאֹר וְחִנִּי .
הוּא שֵׁם מוֹכֵחַ עַל־מֵאֲמֵר שְׁמוֹת שֵׁם עַל־שֵׁם הַחוּתֵר ,
וְכַתְּלֵי שֵׁלָא יִהְיֶה כֵּל מֵאֲמֵר כֵּלָם כִּי אִם כּוֹשֵׁל אֵו כְּשׁוֹל
לְכַד , כִּי אִם יִהְיֶה מִסְּפִיר מְנוּשָׁל וְכְּשׁוֹל , לֹא יִקְרָא עוֹד
הֶרְבֵּב בְּאֹר וְכַתְּלֵי , כִּי אִם שׁוֹרֵכֵב הֶרְבֵּב סְפוּר , וְהוּא
הַמְתֵּאֵר הַסְּמוּכֵי , וְיִקְרָא גַם הַמְתֵּאֵר הַחוּתֵךְ אֵו מִשְׁפָּשׁ אֵו
גִּזְרָה , וְהַמְשַׁל רִאשׁוֹן הַכּוֹכֵב , שׁוֹרֵכֵב הֶרְבֵּב בְּאֹר וְכַתְּלֵי ,
רִאשׁוֹן הוּא כּוֹתֵב שׁוֹרֵכֵב הֶרְבֵּב סְפוּר , (וְכַתְּלֵי לְבִיבֵה ,
הַכִּיחַ הֶרְבֵּב מִשְׁפָּרַשׁ לְמֵאֲמֵר הֶרְבֵּב הֶרְבֵּב בְּאֹר וְחִנִּי
כֵּסֶם תּוֹאֵר גִּרִידָה , ר"ל שִׁלְוֵה תּוֹאֵר אֵל הַמְתֵּאֵר כְּלִי
גִּזְרָתֵךְ הַשְּׁוֹפֵט , וְלֹא יִהְיֶה הַתּוֹאֵר אֵו כְּשׁוֹל הַמְתֵּאֵר כֵּלָם
חֵלֶק מִחֵלְקֵי כְּנוּשָׁל אֵו כְּנוּשָׁל , כְּמוֹ הַשִּׁיר הַקְּרוּבָה , הַלִּישׁ
הַזְקֵן , מַלְוֵת הַקְּרוּבָה , הַזְקֵן , הֵם תּוֹאֵרִים לְכַד וְחִיִּין
כְּשׁוֹל הַמְתֵּאֵר , וְכֵן אִם שֶׁהֵם כֵּלָם בּוֹדְעִים , כְּמוֹ אִישׁ
יִזַר , קִיר קַעֲנָה , אֲכַלֵּם יִהְיֶה הַתּוֹאֵר כְּשׁוֹל הַמְתֵּאֵר ,
לֹא יוֹדֵעַ הַתּוֹאֵר לְעֵילָם אִף אִם יִתּוֹכֵר אֵל הַעֲצֵם הַכּוֹדֵעַ ,
כְּמוֹ הַכֵּסֶף כֹּל הַשִּׁיר קִרְוָה , וְהַלִּישׁ כִּימֵי מֵאֹל זֶקֶן , וְזֶהוּ

מה שקרא הרמב"ם הרכבת כלור וספור) : (י) וככה
 כשחסה וככלל כאשר זכרו תו' ל' לפעמי' שמוחרכו' לענין
 אחד, כגון שמחה, פדוה, דינה, ששון גילה, הלל,
 שבה, פאר, קלוס וכו'. וידוע דע פאך אס אצרכו
 שהשמות הללו ודומיהם הם שמות כרדפי', אין כונתו
 שיהיה הכרזה בהם דבר אחד לגמרי, ואלא יהיה שום
 הכדל כין הוראות השם האחד לשם הכרזת עמו, עד שלא
 יוכל המשמש בהם להגיד מדות בשום ענין שהחמש
 פעם בשם אחד, ופעם בשם הכרדף, כי שמות כרדפיס
 כאלה לא ימלאו בשום לשון כי אס מעט מועיר, וכ"ס
 כלשונו התדושה אין ספק שלא הונחו בו שמות שחלמי'
 לכונה אחת לגמרי, וכדלויס בהם מן הפל' אס בחוק
 ורפיון, שהם האחד יפוק הכונה והכרזה בו יותר מן
 השני, או בתקרה אחת מן המקרים הנזרף לכונה העצמי'
 בשם האחד ולא הנזרף אליו בשם הכרדף, אלא שהכונה
 העצמית בכלם אחת, אמרו שידעת שההבדל בשוין
 ורפיון וכן כאשר המקרי' לא יטעה עמות הדבר והמחנה.
 וכזמכינו כפעורר הכס אחד ה"ס הרכבתו"ר נפחלו
 הרך ויוזל לרוש על כל השמות הכרדפיס כלשונו
 הקדושה כשב יכדלו אלא מאלו, ומדוע שהחמש הכתוב
 פעם בשם האחד ופעם בכיורו, והעמוק בשוין הזה
 כדדושיס נסמדים : (יא) ועל מכוש השיס. כי אין לך
 דבר שמוחק לעין כרוסה ולמכוש השיס עד שיפול על
 שיהם שם אחד ולא היתה כי אס הסכמה מוחלטת מן
 שנים הלשון לזהך שני הענינים הללו כשם אחד : (יב)
 על הכוכב ועל כ"פ. אפשר שכוונה על כוכב הכלב :
 (יג) הדכרי וכו'. עד הפעל לא ידעתי פירושו. ואולי
 כלשון סערב שם כוכב נוספל גם על עשב מה, ועם כל זה
 מי יתן ואלדע מה כוכב מדכרי או ממי, אלא שאין כזה
 צורך לכנות הפאמר : (יד) המינים ומשמודם. וזה לך
 האוס, השם מוספל בהקבמה, הנחתו שזה ככל הלשונות
 אמרי שהדבר שהוא שמוחק נעכעו לכריס שונים
 ומעמיד

שמות (י) נרדפיס והיותם קראים עין את
 העין הרואה ואת מבוע המים הנה אלו
 השמות משתפים. ואמנם המים והאש
 והאילן הנם שמות נבדלים וכן כל
 השמות הדומים לאלו והשמו' המשתפי'
 יחלקו לששה חלקים מהם משתפים
 שחוף גמור ומהם מסכמים ומהם
 מספקים ומהם שיואמרו בכלל וביחוד
 ומהם משאלים ומהם מעתקים והשם
 המשחק הגמור הוא הנאמר על שני
 עצמיות אין שיתוף ביניהם בענין מן
 הענינים כלל אשר בעבורו ישתתפו
 בשם הזה כהשם עין אשר נאמר על
 חוש הראות (יא) ועל מבוע המים וכשם
 הכוכב הנאמר (יב) על הכוכב ועל ב"ח.
 ר"ל על הכוכב (יג) המדכרי והכוכב ההמי
 והכוכב השמימי ושם הכוכב הנאמר על
 הכוכב ועל העשב והשם הנאמר
 בהקבמה הוא שיהיה ענין מעמיד לשני
 עצמיות או יותר ובשם ההוא ראיה על
 כל אחת מהעצמיות ההן בעבור הענין
 אשר השתתפה בו העצמיות ההן לאשר
 הענין ההוא מעמיד עצמות כל אחד מהם
 כהשם חי הנאמר על האדם והסוס
 והעקרב והדג כי ענין החיות אשר היא ההזנה וההרגש נמצא בכל אלו (יד) המינים
 ומעמידם וכן כל הבדל נאמר על אישי המינים אשר

אשר

הרמבם שינר יג

הפירוש

(טו) אֲשֶׁר תִּחְתּוּ בְּהִסְכָּמָה וְכֵן יֵשֶׁם כָּל־
 סוּג נֹאמֵר עַל הַמִּינִים אֲשֶׁר תִּחְתּוּ
 בְּהִסְכָּמָה וְאוֹרֵם הַשֵּׁם הַמְּסַפֵּק הוּא אֲשֶׁר
 נֹאמֵר עַד־שִׁתִּי עֲצָמֹת אוֹ יוֹתֵר בְּעֵבֹר
 עֲנִין מֵהַשְׁתַּתְּפוּ בּוֹ וְאִין הַעֲנִין הַהוּא
 מֵעֵמִיד לְאַמְתוֹת כָּד־אֶחָד מֵהֶם דְּמִיּוֹן זֶה
 הַשֵּׁם אֲדָם הַנֹּאמֵר עַל רְאוּבֵן הַחֵי הַמְּדַבֵּר
 וְעַד אִישׁ אֲשֶׁר מֵת וְעַל צוּרַת אֲדָם נַעֲשֶׂה
 מִן הָעֵץ אוֹ מִן הָאֶבֶן אוֹ בְּמִין מִטִּישׁ
 הַצְּרוּר הֵנָּה זֶה הַשֵּׁם הַנֹּאמֵר עֲלֵיהֶם הוּא
 בְּעֵבֹר הַשְׁתַּתְּפוֹתָם בְּעֲנִין אֶחָד וְהוּא
 תְּמוּנַת־הָאָדָם וְתֵאָרוֹ וְאִין תְּמוּנָה וְהַתֵּאָר
 מֵעֵמִיד לְאַמְתוֹת הָאָדָם וְהֵנָּה בְּאֲשֶׁר יִדְמָה
 כְּשֵׁם הַנֹּאמֵר בְּהִסְכָּמָה שֶׁהֲלֵא בְּעֵבֹר
 שְׂתוּף עֲנִין מֵהַשִּׁתִּי הָעֲצָמֹת יַחַד
 נֹאמֵר עֲלֵיהֶם אֲדָם וְיִדְמָה גַּם בְּשְׂתוּף
 גְּמוּר בְּעֵבֹר כִּי־אַמְתוֹת עֲצָמוֹת זֶה זֹלַת
 אַמְתוֹת זֶה הָאֶחָד עַיִב בְּעֵבוֹ זֶה (טו) נִקְרָא
 מְסַפֵּק וְהַשֵּׁם הַנֹּאמֵר בְּכָל־וַיַּחֲדוּ הוּא
 שִׁיקְרָא מִן מֵהַמִּינִים בְּשֵׁם סוּגוֹ בְּאֲמָרְנוּ כּוֹכֵב הַנֹּאמֵר בְּכָל־לֹא עַל כָּל־כּוֹכֵב מִכּוֹכְבֵי
 הַשָּׁמַיִם וּבִיחֻד הוּא־שֵׁם לְאֶחָד מִשְׁבַּעַה (יז) כּוֹכְבֵי הַלֵּלָת - וְכִשֵּׁם הַשִּׁישָׁה בְּעָרֵב
 הַנֹּאמֵר עַד כָּל־מִין מִמִּינֵי הָעֵשְׂבִים וְעַל הַפֶּרֶח הַצְּדוּב אֲשֶׁר יִצְבְּעוּ בּוֹ הַצּוֹבְעִים וְהַשֵּׁם
 הַמִּשְׁאֵל הוּא הַשֵּׁם הַמּוֹרָה עַל עֲצָמוֹת מֵהַשֵּׁם שֶׁבְּשֵׁרֵשׁ הַנְּחוֹת הַלְשׁוֹן הוּא קָיָם עַל־
 הָעֲצָמוֹת הַהוּא וְאִתְּכָּתְּבָהּ בּוֹ עֲצָמוֹת אַחֲרָהּ בְּקִצְתָהּ הַעֲתִים וְלֹא יִהְיֶה הַשֵּׁם הַהוּא
 קָיָם תְּמִיד עַל (יח) הָעֲצָמוֹת הַהוּא הַשְּׁנִית בְּשֵׁם אֲרִי הַמוֹנֵחַ עַל־מִין מִמִּינֵי הַחֵי
 וּפְעָמִים

ומעמיד עצמותה משל כשם המסופק הנמור : (טו)
 אשר תחתיו בהסכמה כי ענין הסוג מסופק לכל השכיני
 אשר תחתיו וכן ענין המין שהוא מורכב מסוג וסדר
 שזה לכל האישים שחת השין הוא ד"ס הגשמות שזה
 לדומם וצומח וכו' וענין הצמיחה שהוא הסדר המיני
 שסופק לכל איש האמת וענין הסדר הצמיחה שהוא
 הסדר המיני לדומם שזה לכל איש הדומם וזה יפול
 עליהם שם המין או הסוג בהסכמה : (טו) נקרא מסופק
 להיותו שזה לשם המסופק הנמור סגד ולמוסכס מצד
 כי אפרי שלפני בדברים אשר עליה יפול השם המסופק
 דבר מסופק כמו הדרם הסופקל הכעשה מעין
 שלפניהם תכיות הדרם כשתוף כד ידמה ענינם לפי
 המוסכמים ואלו אשרי שהדבר הוא המסופק לשניהם
 איכנו לא מעמיד הסוג ולא מעמיד הסדר והמנות
 הדבר הא' ועצמותו מכלפי אפיקו הדבר הא' ועצמותו
 כד יתדמו אל מסופקים כשתוף גמור : (יז) כוכבי
 הלכת וכן תיכח אדם מורם על פין הדרם בכלל
 וכיבוד על אדם הראשון : (יח) העצמות היא השנית
 אלא שלפעמים לפי ענין ישתמש בו סכוח לייפות
 המליצה כאשר נקרא הדרם הגבור ארי להורות שלכו
 כלב הארי ולא מפני זה ישי' השם קים עליו עד שנקראתו
 קן ככל עת וכדומה לזה כד הרש"ע כפרשו למגלת
 קהלת נקראו תגר על מיסדי הפיוטים (קהלת ה' א')
 שאף שנמצא במקרא ששם ומבין ה' זכרון ה' אלהים כארי'
 ישגב אין השמוז הללו כי אם מושאלים כאלוהים לפי
 הענין אבל אין לומר כשכיל כך כרוך אהה ששם או כרוך
 אהה ארי' וכן אף ראוי לקרוא השמים ראוי כעבור
 שמשלים

שיקרא מין מן המינים בשם סוגו באמרנו כוכב הנאמר בכללו על כל כוכב מוכריבי
 השמים וביחוד הוא שם לאחד משבעה (יז) כוכבי הלכת וכשם השישה בערב
 הנאמר עד כל מין ממיני העשבים ועל הפרח הצדוב אשר יצבעו בו הצובעים והשם
 המישאל הוא השם המורה על עצמות מה שבערש הנחות הלשון הוא קים על
 העצמות ההיא ואח"כ תקרא בו עצמות אחרת בקצת העתים ולא יהיה השם ההוא
 קיים תמיד על (יח) העצמות ההיא השנית בשם ארי' המונח על מין ממיני החי
 ופעמים

וּפְעָמִים יִקְרָא בְּזֶה הַשֵּׁם ' הַגְּבוּר מִמִּינֵי
 הָאֲדָם ' וְדַמְיוֹן זֶה (יט) קָרָאם הַנְּדִיבִים '
 וְכִמּוֹ-אֵלוֹ הַשְּׁמוֹת אֲצֵל הַמְּשַׁרְרִים הַרְבֵּה .
 וּמֵהֶם הַשֵּׁם הַנֶּעְתָק וְהוּא שִׁיחַ ' שֵׁם שֶׁעָקַר
 הַנֶּחְחוֹ בְּשֶׁרֶשׁ הַלְּשׁוֹן יוֹרֵה עַל-עֵינַיִן מֵה '
 וְאַחֲרֵי כֵן יִלְקַח בְּעֵבוֹר דַּמְיוֹן מֵה בֵּין-שְׁנֵי
 הָעֵינַיִנִים אִו-בְּלִחֵי דַמְיוֹן וְיִרְכַּב הַשֵּׁם עַל
 אֲשֶׁר-נֶעְתָק מִמֶּנּוּ וְאֲשֶׁר-נֶעְתָק אֵלָיו יַחַד '
 בְּהַשֵּׁם חֲפֻלָּה ' אֲשֶׁר-הוּא בְּשֶׁרֶשׁ הַלְּשׁוֹן
 (ז) שֵׁם הַבְּקָשָׁה ' וְאַחַבְּ נֶעְתָק אֵל (יט) עֵינַיִן
 מִיַּחַד בְּצוּרָה מִיַּחַדָּת . וְכִמּוֹ שֵׁם (יט)
 הַעֲמִידָה (כ) וְהַעֲלִיָּה וְהִירִידָה וְהַצְרוּף
 וְהַמְשָׁקֵל וְהַחֲתוּךְ וְהַחֲבִדֵל וְהַנַּח וְהַנְרָאָה '
 וּמֵה שְׂדוּמָה לְאֵלוֹ ' אֲשֶׁר בְּר־אֶחָד מֵהֶם
 יוֹרֵה בְּשֶׁרֶשׁ הַנֶּחְחוֹ הַלְּשׁוֹן עַל-עֵינַיִן ' זֹכֶת
 הָעֵינַיִן אֲשֶׁר יוֹרֵה עָלָיו אֲצֵל הַמְּדַקְדָּקִים '
 כִּי-הֵם הַעֲתִיקוֹ אֵלוֹ הַשְּׁמוֹת לְעֵינַיִן אַחֵר .
 הֵנָּה-בְּלֵל הַשְּׁמוֹת לְשֶׁעֵינַיִנֵיהֶם מִפְּרָשִׁים בְּזֶח
 הַשְּׁעָר . יִיחַ שְׁמוֹת הֵם ' וְהֵם (ב) הָעֲצָמוֹת
 (ג) הַיִּשָּׁר (ג) הַשֵּׁם הַנּוֹטָה (ד) הַשֵּׁם הַבְּלִתִּי
 מְגִיעַ (ה) הַשֵּׁם הַנִּגְזָר (ו) הַמְשָׁל הַרְאֵשׁוֹן '
 (ז) הַנִּסְתָּרִים ' (ח) הַבְּנוּיִם ' (ט) הַשְּׁמוֹת
 הַנְּרַדְפִים ' (י) הַנְּבַדְלִים ' (יא) הַשֵּׁם
 הַמְשָׁהֵף בְּמַחְלָט ' (יב) הַמְאָמֵר אֲשֶׁר-הִרְכַּב הִרְכַּבְתָּ בְּאוֹר וְתָנִי ' (ג) הַשֵּׁם הַנִּמְאָמֵר
 בְּהַסְכָּמָה ' (יד) הַשֵּׁם הַמְסַפֵּק '

שְׂדוּמָה לְרֵאוֹ מוֹצֵק : (יט) קָרָאם הַנְּדִיבִים - פָּסַר כֵּאֵן
 פָּסַס סוּמָאֵל , וְאוֹלֵי הַיְהוּדָה בְּקָרָאם הַנְּדִיבִים רֵאשׁוֹ
 הַשֵּׁם . כִּי הַרְאֵשׁ עָקַר הַנֶּחְחוֹ עַל-אֶזְרַח מִלְּבוֹן הַגְּ
 וְהוּא אֵל עַל הַדָּבָר הַקּוֹדֵם כְּמַגֵּל אִו כְּמָקוֹם , וְכֵן הַרְגַל
 כּוֹכַח עַל רַגְלֵי הַמִּי וְהוּא עַל רַגְלֵי הַמַּטָּה וְהַכֶּסֶל וְכַדוּסָה ,
 כַּעֲבוּר שְׂדוּמָה לְרַגְלֵי הָאֲדָם בְּהִיוֹתוֹ הַפֶּסֶל שֶׁמַּלְקוֹ כְּמוֹתוֹ
 וְכּוֹשֵׁל הַמַּלְקֵי הַשְּׁלִיחוֹת : (יז) שֵׁם הַבְּהֵשָׁה . קָהָם וְלֹא
 עַל צוּרָה מִיּוֹמָה וְלֹא לְכַתּוּב מִיּוֹמָה : (יח) עֵינַיִן מִיּוֹמָה
 אֵל הַבְּקָשָׁה מֵאֵת הַלְּלוֹת ' כְּצוּרָה יִתְכַרְכֵּיחַ , כִּי כִ"מ
 מֵאֲמָרוֹת פֶּסֶל קָהָם כִּיּוֹב אֵל יִסֵּם הַכִּיכּוֹ ' : (יט) הַעֲמִידָה .
 כּוֹשֵׁת קָהָה מֵהַמְּדַקְדָּקִים עַל עֵינַיִן הַפּוֹעֵל כְּאֲמָרָם פּוֹעֵל
 עוֹמֵד : (כ) וְהַעֲלִיָּה וְהִירִידָה . כְּאֲמָרָם הַשֵּׁם לְמַעַל
 אִו לְמַטָּה אִו לְמַטָּה הַעֲרֵב כּוֹשֵׁת עַל אִוּפֵן אֲמָר , אֵל
 מְדִי כּוֹשֵׁל כִּי וְגַם הַמְאָמֵר : וְהַכֶּה רֹכַב הַשְּׁמוֹת סֵלֵלוֹ קָהָה
 לְהַעֲתִיקָם כִּלְאוֹהַל לֶךְ בְּאוֹרָם : (ב) הַשְּׂמוֹת . כִּלְ
 הַקִּנֵּץ , וְעֵרְכּוֹס , כִּלְאוֹהַל צִיִּים וּוְאֵרֵט : (ג) הַשֵּׁם הַיִּשָּׁר '
 קָאוֹס רִיקָטוֹס , דִּיאַ עֲרֵשְׁטִי עַכְדִּי גִוְכַב אֶדֶר דַּעֲר
 נַעֲרִיטָאֵל : (ג) הַשֵּׁם הַכּוֹשֵׁה , קָאוֹס אֶבְלִיקוֹס , דִּיאַ
 אִיכְרִיגִי עַכְדִּי גִוְכַב : (ד) הַשֵּׁם הַבְּלִתִּי הַגִּיעַ , כּוֹמִין
 פְּרִיוּוֹטִיוּס : (ה) הַשֵּׁם הַנִּגְזָר . אֶקְטִיפּוֹס אִוְכַד
 רִיזִיפְרָקוֹס , טַעֲטִיגִי אִוְכַד צוּרֹק קַעֲהַרְגִי וּוְעֵרֵט :
 (ו) הַשֵּׁם הַרְאֵשׁוֹן / מוֹדוֹס אִיכְפִיכִיטִיפּוֹס , אִוְכַבִּטִיטִי
 אֵרֵט : (ז) הַנִּסְתָּרִים , פְּרִוּוֹטִיכֵל , פִּיר וּוְעֵרֵט , וְכֵן
 הַכְּבוּיִים : (ט) הַשְּׁמוֹת הַנְּרַדְפִים . סִיכּוֹמִיכֵל , גְּלִייד
 כְּדִיוּטְכִדִּיוּוְעֵרֵט : (י) הַנְּבַדְלִים , פֶּרְטִידֵן כְּדִיוּטְכִדִּי
 וּוְעֵרֵט : (יא) הַשֵּׁם הַמְּצוּחֵף כְּמַחְלָט . גְּלִייד לִיוּטְכִדֵּשׁ
 וּוְאֵרֵט , עֶקְאוּי וּוְאֶקוֹס : (יב) הַמְאָמֵר אֲשֶׁר כִּרְכַּב הַרְכַּבְתָּ
 בְּאוֹר וְחַנִּי , אִייד עֶרְקֵלְעֵהֲרוּגֵשׁ וּוְיִיד אִוּפֶגְדִּרוּקִטִי
 רִידְכֵשׁ אֵרֵט : פָּסַר כֵּאֵן הַמְאָמֵר אֲשֶׁר סוּרְכַב הַרְכַּבְתָּ
 קְפוּר , וְכַלְעֵדוֹ כְּכֵלֵן אֵתְהַמוֹצֵל יִסֵּם וְכַפֶּרְטוֹן אִו אֵתְהַ
 מוֹצֵל אֵלָּא יִזְ ; כִּרְכַּבְתָּ קְפוּר , אִייד אִוּרִטִיילֵשׁ וּוְיִיד אִוּיֵשׁ
 גְּדִרוּקִטִי רַעֲדֵשׁ אֵרֵט : (יג) הַשֵּׁם הַנִּמְאָמֵר כְּהַסְכָּמָה .
 גְּלִייד צוֹקוּמַנְדֵשׁ וּוְאֵרֵט , כּוֹמִין קוּמוֹנִי : (יד) קָהָם
 הַמְסַפֵּק . כּוּוּיִיפֶלְהַסְטֵשׁ וּוְאֵרֵט , כּוֹמִין אִמְכִּיגִוּוּס :
 הַשֵּׁם

הרמנים שער יג יד

הפירוש

(טו) השם הנאמר בכלל ויחיד ' (טז) השם המושאל ' (יז) השם הנעזק :
 (טו) השם הנאמר בכלל ויחיד - אינו אלגיטימי אלא כוונתו גליד כוונתו ווארט - כוונתו לאטי עט עטריקטי כוונתו :
 (טז) השם המשאל - פר בלימטט ווארט - אלל ג-ריקוס :
 (יז) השם הנעזק - אינו אבגלימטט ווארט - כוונתו דיריואלטוס :

פתיחה לשער יד

בשער הזה יביב הרב גבול ותכלת מהותה וכוונתה כפי אשר היו הלמודי ההם בימיו ולא דבר מהם כי אם באור המלות לכך כאשר הקדים בפתיחתו לספר הזה שלא היתה כונתו כראש להודיע לשאר אדם הנרצה במלות אשר ישתמשו בהם בעלי הכביון לכך ולא ללל ל כים המכמות ולהביע עד מקורם - ואחרי הקורא אם בלהת כפסך לרעה גדר כל חכמה ותכמה וענינה כפי מה שהוקיפו אחרוני הסכמים ותדשו דברים יקרים ונכסדים מימות הרב ז"ל לרעה געה - לך נא אל מאמר המדע - אשר סברו הרב המכס הכולל הרושף מהו"ר אהרן עמרין ודעת לנפשך יבעס ומתחלה אמרתי להעתיק לך פה את כל הכאמר עם זוף דבש אמרו נועס - כי הקונטרס הזה קטן הכמות ויקר האכות ולא נדפסו ממנו כי אם מעט - אלא שלא רציתי להרמיק את עצמי מכונת הרב ז"ל יותר מן הראוי - אמרו שלא באתי כי אם לפרש את דבריו :

שער יד

שער יד

השם דבור מהסכמת הקדמונים מחכמי האמות (א) השלמות הוא שם משתף יפול על ג' ענינים - הראשון הוא הכח אשר יחד בו האדם אשר בו ישכיל המשכלות וילמוד המלאכות ויביר המגנה והנאה ויקרא זה הכח הדבור ויקרא גם כן (ב) הנפש המדברת - והענין היצני הוא המשכל עצמו אשר כבר השכילו האדם ויקרא זה הענין ג' (ג) הדבור הפנימי והענין השלישי הוא המליצה בלשון מהענין ההוא הנרשם בנפש ויקרא זה הענין ג' (ד) הדבור החיצוני ובעבור שזאת המלאכה אשר הניחה ארסטוטלוס והשקדים חלקיה בשמנה ספרים תתן לכח המדבר והוא הדבור הפנימי דרכים במשכנות - עד שתשמרהי מן הטעות ותדריכהו אל הישר עד שתגיע לו האמת בכל מה שכתב האדם שתגיע לו האמת בו ותתן זאת המלאכה ג' דרכים משתתפים לכל הלשונות ידריכו בהם הדבור החיצוני אל הישר וישמרוהו מן הטעות עד שיהיה מה שתליץ בו הלשון נאות למה שבנפש ומשתנה כו' עד שלא תוסף המליצה על

(א) השלמות - כמכמות וכהנהגה - כי כיראת הדבור ענין דק וכנגב מהמון האמות השמותיות - אומות השלימות כ"א פאלירטו פעלקר : (ב) הכח המדברת - פרטטעכריגיני ועלי : (ג) הדבור הפנימי - הוא השפעת הכח המדברת טרם ינואלכס האדם בשפתו (ד) הדבור החיצוני - והוא הכטני בשפתים אשר עליהו יבין השומע

השומע מה שבכ' המדבר: (ה) מלאכת הדגיון (דוא
 קיבוצ דער דואליקטיק) והוא מירכבת משני חלקים
 חלק'א מחנה הושר הנכנס המשכלת והדבר רפנימי
 ותורה דרכי ההקש והמופת והראיה כמו מקדם ותלמד
 לאדם להכשין בין האמת והשקר הטיב והרע והכאס
 וה'ג'ה כפי מה זככס האדם להכמין וחלק'ב מחנה
 הושר הדבור הקיב ני בענין כולל לכל השלכות כלס
 ותורה לנטא כשפזיס משפכות השכל ורעיוניו בענין
 שוספזיס הדבור הקיבני והכטוי עט הדבר ה'גימי
 ולא יוסף עליו ולא יגרע ממנו עד שיכין הש מצ את
 כוכה המדבר מבלי תוספת ומקרון: (ז) מן השלשון כ'רן
 פתישר מלאכת הדקדוק כלשון מיוחדת כל אשר יכטא
 האדם בשפתיו כן הושר מלאכת הדגיון פעולית השכל
 אס כ'ב'ר הפנימי ואס כ'ב'ר המינימי באופן כולל לכל
 השלכות כאשר אמרנו מלאכה כל'א קונסט: (ז)
 חכמה עיונית ואזי פולסס מלאכה על ההומנס בכנס
 למקור להשיג ולבאר בחופת את כל אשר נרצה לאמת
 בחכמה מן החכמות: (ח) מלאכה מעשית היא ההומנס
 באכרי האדם להקן מעשי הנגרות או הפלגות וכד'ה
 (ט) הפילוסופיא מלכוניות ובאורה אהבת החכמה
 וינאלכס השס הזה מחכס אסד פהיו ת'מ'דיו קיראים
 אותו וזוסק ר'ל חכס והטיכין חכס כי אס השס לכדו
 לכל קרוך מחומר אין ראוי לקרותו כי אס פילוסופיס ר'ל
 אזהכ החכמה וספן להשיגה: (י) מחמרוסס כלומר
 סהלמודית לא המקור על הגשמיס כמה שהס מורכבו
 מהכועעיס ככדוס און קלויס לטיס הויכטויס כי אס
 כזה שהס בעלי שער מגבלים מאורך ורוכס וגובה
 דהיינו שהשלול התארים הילונחן הקומד והעין כרס:
 (יא) כי אס בחומר ר'ל אף שנטכע הנמליות לא חנא
 דבר מיגבל בעל שער כי אס חומר מרכב מהכועע
 והוא ק'ל או ככר קר או לחוב' מ"מ הלמודית לא חנין
 נבשמי לעי מה שהס נתנז' כי אס כעניניו קשעור לכרס:
 (יב) סכמת המספר רעכן קונסט) אר טמיט קל:
 סכמת

על הענין אשר בנפש ולא תחסר ממנו
 הנה בעבור אלו הענינים אשר תועיל זאת
 המלאכה וקראוה מלאכת הדגיון אמרו
 בדרגת (ה) מלאכת הדגיון מן השכל
 בדרגת מלאכת הדקדוק (ז) מן השלשון
 והשם מלאכה אצל הקודמים שם משתף
 ופירושו על כל (ז) חכמה עיונית ופירושו
 ג'ב על כל המעשים המלאכותיים ויקראו
 כל החכמה מחכמת הפילוסופיא מלאכה
 עיונית ויקראו כל אהת מה הנגניות
 והחצבות ומה שדומה להן (ח) מלאכה
 מעשית ושם (ט) הפילוסופיא שם משתף
 פעמים וקראו בו מלאכת המופת ופעמי
 וקראו בו החכמות ופול אצלם השם
 הזה על שתי החכמות וקראו אהת מב'
 החכמות הפילוסופיא העיונית והחכמה
 האהרת הפילוסופיא דמעשית ותקרא
 ג'ב פילוסופיא אנושית ותקרא ג'ב
 החכמה המדינית והפילוסופיא העיונית
 נחלקת לשלשה חלקים החלק האחד
 הלמודית והטבעית והאחרית אמנם
 החכמה הלימודית לא תעין בגשמים
 במה שהם עריו אבל תעין בענינים
 משללים (י) מחמריהם עם היות הענינים ההם בלתי נמצאים (א) כי אם בחמר
 וחלקי החכמה אשר הם שרשיה ארבעה הם (יב) חכמת המספר
 וחכמת

(יג) וְחֻמַּת הַשְּׁעָרִים (יד) וְחֻמַּת הַבְּיָכָבִים
 וְחֻמַּת הַבּוֹר הַגּוֹנִים וְהוּא הַמוֹסֵיָא
 וַיִּקְרְאוּ בְּלֵאָלוּ הַחֲלָקִי הַחֲקֵי הַשִּׁמוֹשִׁית
 וְהַחֲקֵי הַטְּבָעִית הָעֵין בְּנִשְׁמֵי הַנְּמֻצָאִים
 בְּטַבַּע (טו) לֹא בְרָצוֹן הָאָדָם בְּמִינֵי
 הַמְּקִירִים וּמִינֵי הַצְּמָחִי וּמִינֵי בְּעֵלֵי חַיִּים
 הִנֵּה הַחֲקֵי הַטְּבָעִית ' הָעֵין בְּכָל־אֱלוֹ
 וּבְכָל־מֵה־שִׁמְצָא בָהֶם ' ר"ל בְּמִקְרֵיהֶם
 בְּכֵס וּסְגוּלָתֵיהֶם וְסִבּוּתָם ' וּבְכָל־מֵה־
 שִׁמְצָאוֹ הֵם בּוֹ ' בְּזֶמֶן וְהַמְּקוֹם וְהַתְּנוּעָה
 וְהַחֲקֵי הָאֱלֹהִית תַּחֲלָק לְשָׁנֵי חֲלָקִים
 אֶחָד מֵהֶם הוּא הָעֵין בְּכָל־נְמֻצָא שְׂאִינוֹ
 נִשְׁם וְלֹא־ (טז) כַּחַ בְּנִשְׁם ' וְהוּא הַרְּבוּר (יז)
 בְּמֵה שְׁגוּלָה בְּאֵל וְתַעֲלֵ שְׂמוֹ וּבְמִלְאָכִים
 גַּם־כֵּן לְפִי דַעְתָּם ' כִּי־אִם לֹא יִסְבְּרוּ (יח)
 שֶׁהַמְּלָאכִים גְּשָׁמִיִּים אֲבָל יִקְרְאוּ אוֹתָם
 הַשְּׂכָלִים הַנְּפָרְדִּי ' יִרְצֵי בְּזֵה שֶׁהֵם נְבִדְלִים
 מִן־הַחֲמֵר ' וְהַחֲלָק הַשְּׁנֵי בְּחֻמַּת הָאֲרָהוּת
 הָעֵין בְּסִבּוּת הַרְּחוּקוֹת מְאֹד ' מִכְּל־מֵה
 שִׁיגְדְלוּ עָלָיו שְׂאֵר (יט) הַחֲקֵמֹת הָאֲחֵרוֹת
 וַיִּקְרְאוּ גַבְּ אֵת הַחֲקֵמֵה הָאֱלֹהִית (כ) מֵה־
 שְׂאֵחֵר הַטְּבַע־הִנֵּה כָל־אֱלוֹ הֵן הַחֲקֵמֹת

(ג) חֻמַּת הַשְּׁעָרִים • מַעַם קִינֵשׁט גִּיאוֹמִיטְרוֹא ;
 (ד) חֻמַּת הַבְּיָכָבִים • אֶסְטְרוֹנוֹמִא • שְׁטַעֲרָן קִינְדִי ;
 (ט) לֹא בְרָצוֹן הָאָדָם • כְּלוּמֵר שֶׁהַחֲקֵי הַטְּבָעִית לֹא
 הָעֵין בְּעִינֵינִים מְשׁוּלָלִים מִחֲמַדֵּיהֶם בְּרָצוֹן הָאָדָם ; כִּמוֹ
 חֻמַּת הַלְּמוּדִים ; כִּי אִם חֲמַדֵּים כְּפִימָה שֶׁהֵם בְּטַבַּע
 עִם כָּל־הָאֲרָהוּת בְּכַדּוֹת וּקְלוּת ; תְּנוּעָה וּמְנוּחָה ; קוֹר
 וְחוּס ; וְכִדּוּמָה • הִיא הַנְּקִרָאֵת פִּיֹן ק ; כְּאֶתְוֹרֵלֶשְׁתֵּי
 וְכִדְרָךְ אֲחֵרֵי לְפָרֵשׁ לֹא בְרָצוֹן הָאָדָם ; ר"ל שֶׁהַטְּבָעִית
 הָעֵין כְּגַזְמִים טְבָעוֹת לֹא כְּגַזְמִים הַנְּעִשִׂים בְּמִלְאָכֵה
 בְּרָצוֹן הָאָדָם ; וְהֵה דִרְדָךְ מְקוּבֵל וְשִׁסְכִים עִם הַפְּלוֹת אֲבָל
 לֹא עִם הַטְּעָמִים ; כִּי מְדוּעַ לֹא הָעֵין הַחֲקֵמֵה גַם עַל
 הַגְּשָׁמִים הַמְּלָאכִים ; כְּאֶשֶׁר עֲזָו הָאֲחֵרוֹנִים ; וַיִּסְדּוּ חֲלָק
 מִחֲלָקֵי הַחֲקֵמֵה הַטְּבָעִית אֶל־הַגְּזָמִים הַטְּבָעִים כְּפִי אֶשֶׁר
 כְּשֶׁחֲנוּ בְּרָצוֹן הָאָדָם וּמִלְאָכֵה יִדְוִי ; (טז) כִּי כְּגַזְמֵי ; כִּמוֹ
 הַנְּפֵשׁ הַמְּשַׁכֵּלֵת כְּאָדָם כָּל־עוֹד שֶׁהִיא דְּכוּקָה עִם הַחֲמוֹר ;
 כִּי אֲחֵרֵי הַפְּרִדָה מִמֶּנּוּ מְסוּבֵל הַיּוֹת עֲלֵם כְּכֹל ; (יז)
 כְּמַה־שְׁנֵפֵלָה ; ר"ל הַיִּדְוִיעָה כְּמַשְׁבִּי הַלֵּל כְּפִי הַאֶפְסֵר
 לְאָדָם ; מַה־שְׁנֵפֵלָה כָּל ; כִּל"א וְאִם גִּאֶט אֲחֵלֶנְגֵט ;
 אֲדֵר לְכֵה־עֲנֵגֵט ; (יח) שֶׁהַמְּלָאכִים גְּשָׁמִיִּים ; כְּלוּמֵר
 שֶׁלְּדַעַת קִצַּת הַחֲקֵמִים מִלְאָכֵי אֱלֹהִים אִיכָם כְּכֹלִים מְכַל
 גַּשֵּׁם ; וְהֵם בְּעֵלֵי גַשֵּׁם זָךְ וְכֵהִיר וְנִקִּי מְכַל־חֲסִרוֹן ;
 וְלִדְעַתֵּם הַנְּפֵשׁ הַמְּשַׁכֵּלֵת אֶשֶׁר לְמִלְאָכֵים הִיא כִּי כְּהַגְּשֵׁם
 הַהוּא הַכְּהִיר ; אֲבָל חֲלָקוֹ עֲלֵיהֶם רֹבֵה־חֲקֵמִים ; וְאֲמַרו
 שֶׁנְּפִשׁוֹת הַמְּלָאכִים כְּכֹלִים מְכַל־חֲמוֹר וְקִרְאוּם הַשְּׂכָלִים
 הַנְּפָרְדִּים ; (יט) הַחֲקֵמֹת הָאֲחֵרוֹת • ר"ל שֶׁהָעֵין כְּמַשְׁבִּי
 הַנְּמֻצָא שְׂכָלֵל כְּעִינֵי שְׁחָכְלוֹל הַסְּבִיבֹת הַרְּחִיקוֹת וְהַיִּדְוִיעוֹת
 הַכּוֹלְלוֹת לְכָל־חֻמַּת וְלְכָל־מְדַע ; (כ) מַס־שְׂאֵר הַטְּבַע ;
 ר"ל מַס־שְׂאֵר יוֹתֵר כּוֹלֵל וְיוֹתֵר כְּשֶׁגַב מִן־הַמְּקִירִים בְּטַבַּע
 הַחֲמַדִּים הַנְּמֻצָאִים וּמַשְׁבִּיָּהֶם ; (כא) עַל־פִּדְרֵי • ג'ל'
 דְּכַר ; וְאֶפְסֵר שְׂכִים הַלְּאוֹד הַחֲקֵמֹת נְקִרָאֵת חֲדָר כְּעֵרְבִי ;
 (כב) הַכְּלִי לְכָל־דְּכַר וְלֹא חֵן הַדְּכַר ; ר"ל כִּי מִלְאָכֵה הַהֲגִיזוֹן
 הִיא הַכְּלִי לְכָל־חֻמַּתֵּם ; וְלִכֵּן אִיכָה מְכַלֵּל הַחֲקֵמֹת ; כִּמוֹ
 גַּהֲכֵלִי

הַרְּאִשׁוֹנוֹת וְאוֹיָם מְלֵאכֵת הַהֲגִיזוֹן הִנֵּה אֵינָה אֶצְכֵם מְכַלֵּל הַחֲקֵמֹת אֲבָל־הִיא כְּפִי
 דְּהַחֲקֵמֵה אֶמְרוּ שְׂלֹא יִפְשֵׁר לְלִמּוֹד אוֹ לְלִמּוֹד (כא) עַל־חֲדָר כִּי־אִם בְּמִלְאָכֵה הַהֲגִיזוֹן
 כִּי־הִיא (כב) הַכְּלִי לְכָל־דְּכַר וְלֹא מִן־הַדְּכַר ; וְאוֹיָם הַחֲקֵמֵה הַמְּדִינִית תַּחֲלָק לְאֲרָבָעָה
 חֲלָקִים

הכליל כל דבר אינו מן הדבר עצמו : (כג) הנהגת האדם כפשוטו - זמן לעהרי בל"ה , עטקא , והוא ידיעת המועיל והמזיק הטוב ורע לאדם המצד והוא אדם שורכב מקומר שגור וכפס סכלית , נוצר מזה יוצר הכל ומקבל מאתו בכל עת וככל רגע סקדי טובי לאין סקזר , ולא די כודיעת הדברי הללו כי אס"ך סולמד וירגל אח עצמו לבחר כטוב כלי פעלות רפיון ולמאוס כרע ככל לבנו : (כד) הנהגת הכות , ווירטאפטסק כור , עק כ מוע , והוא ידיעת הטוב והרע והמועיל והמזיק לאדם מצד היותו בחכמה כפי כיתו העודי קתם את קצתם להביע אל הטוב והמועיל , ולהרטיק את הרע והמזיק מכללם , והם תוכות האדם מצד היותו כעל או אשה , אב או בן או אמות , אדון או עבד , כי זהו הנהגת האדם את כיתו : (כה) הנהגת המדינה , פוליטיא , והוא ידיעת הטוב והרע המועיל והמזיק לחכמה כפי אדם כמדוכה , וא"ך יתהבגו אלו נגד אלו כצדק וכיושר , וא"ך יטבי כעק מיראת אויב , והדומה לזה : (כז) הנהגת האומה הפגולה , עטאטס קיכדי , פוליטיק , והוא ידיעת הטוב והרע המועיל והמזיק ממדינה למדינה ומאומה לאומה , מה יועזרו ומתיעזבו אלו את אלו , מה יושמע קול תרועת מלחמה ומתייטכו בשלום וקדיו וכדומה : (כח) התכונות הכפשויות כג"ל - כלומר ההכנה ככפש וכרצון , והסקידה והסתמדה על ההכנה הסוף , עד שזכר להיות קבין ככפש ורגילות לסקר המעשים והפעולות על ידיה , אס לבחור כטוב וככאה , או כרע וככגיכה : (כט) מעלות המדות , והן התכונות הכפשויות והקניניות לשהוב את הטוב והכאה ולדכקה בו : (ל) פתיחות המדות , והם התכונות והקניניות אשר על ידם ימאס האדם כטוב וכחמור כרע לשהכה אותו : (ל) הדבור ג"כ - כלומר אף קניני השכל והדבור הסנימי קתם מעולים וקתם פחותים , כי המדות מזכר הרב הם משיגי הרצון הכמשכים אל הנקורה הכפשוית ואולם המעלות הדבוריות הם משיגי השכל וההגה : (ל) חק - הוא כל מזה

חלקים הראשין הוא (כג) הנהגת האדם נפשו והשני (כד) הנהגת הבית והשלישי (כה) הנהגת המדינה והרביעי (כו) הנהגת האמה הגדולה או האמות אמנם הנהגת האדם נפשו היא שיפנה אותה אל המדות הנכבדות ויסד ממנה הפתיחות אם היה שכבר הגיעה והמדות הן (כו) התכונות הנפשיות שהנגענה בנפש עד שיעור היותם לקנין ותסדרנה מהן הפעולות והפילוסופים יתארו המדות במעלות ובפתיחות ותקראנה המדות החשובות (כז) מעלות המדות והמדות המגנות (כט) פתיחות המדות והפעולות הבאות מהמדות החשובות תקראנה טובות והבאות מהמדו המגנות תקראנה רעות וכן יתארו (ל) הדבור ג"כ והוא ציור המושפרות במעלות ובפתיחות ונאמר מעלות דבוריות ופתיחות דבוריות ולפילוסופים ספרים רבים במדות וכל הנהגה ינהיג בה האדם זולתו נקראה (ל) חק ואולם הנהגת הבית היא שידע איך יעזרו קצתם את קצתם ובמה יסתפקו עד שיכשר תקון ענינם לפי היכלת ולפי הענינים הראויים בזמן ההוא ובמקום ההוא

חקנה

תקנה בעליה יריעת (ג) ההצלה האמתית
 ותראה להם (ג) ההתפשטות בהנעתה
 ויריעת הרעה האמתית ותראה להם
 ההתפשטות בשמירה ממנה והשתמש
 במדותיהם בעזיבת ההצלה המדמה
 (ד) עד שלא יתאוו אותה ולא יתו
 נפשם בה ותבאר להם הרעה המדמה עד
 אשר לא יכאבו בה ולא יעזבו אותה וכן
 תניח (ה) דרכי הישר (ו) יסדרו בס
 קבוציהם סדור נאה וכן חכמי האמות
 השלמות יניחו הנהגות ודרכי לפי שלמות
 כל איש מהם ינהגו בהם עבדיהם הסרים
 למשמעתם ויקראו אותם גמוסים והיו
 האמות מתנהגים בגמוסים ההם
 ולפילוסופים בכל אלו הדברים ספרים
 הרבה שכבר יצאו בלשון הערב (ז) ואיני
 לא יצאו יותר מהן והנה (ח) איננו
 צריכים באלו הזמנים אל כל זה ר"כ
 החקים הדתות והנמוסים והנהגת האנשים
 בעינינו אלהיים וכל הדברים שהתבארו
 עניניהם בזה השער שבפעו ועשרים שמות
 זהם (א) הכת המדבר (ב) הנפש המדברת
 (ג) הדבור הפנימי (ד) הדבור החיצוני
 (ה) הרגיון (ו) מלאכות עיוניות (ז)
 מלאכות

מצינו שזה המכיוון את המר למשמעתו ויחוד אם יצו
 האדם המכיוון לשזור המצוה מבלי שידע סתם כי אם
 לעשות רצון המנהיג כענין אמרו מ"ל תקח מקקתי
 כו' (ג) ההצלחה האמתית - יסלך טוב אמת ורע
 אמת וטוב מדומה וגם רע מדומה ובהנה ע"י הטוב
 האמת ורע המדומה כגזע אל ההצלחה האמתית וע"י
 הטוב המדומה ורע האמת כי כדך בהצלחה
 האמתית: (ג) ההתפשטות - מה שיקרה אותם ע"י
 הגעת ההצלחה הוא: (ד) עד שלא יתאוו אותה אחר
 שידעו וישיגו כמחשן הרע האמתית הכולל להם מן
 ההצלחה היא המדומה: (ה) דרכי הישר - כדברים
 שכן אדם למכירו למען ישובו אליו המדינה בהשקט
 ובטח ויטעו קצתם את קצתם כפי האפשר: (ו) יסדרו
 כס קבוציהם סדור נאה בעניני כל איש ואיש ובעניני
 קבוציהם ולא יתנגדו קצתם לקצתם ולא קצתם
 לקבוציהם כי אם כל איש על מקומו יבוא בשלוש וגם
 הקבוצים יהיו ככון וקיים: (ז) ואולי לא יצאו יותר כי
 להג הרבה יגיע כשר וכאמת כל מה שכתבו המכתרים
 בלשון העברית כדברי הללו שאלו הוא להם מאת ספרו
 אריסטו היוני ולא חדשו כהם דבר כי יראו לכפסם
 להוסיף או לגרוע סברות היוני הוא כאלו רומה דבר
 כוונתו על לשונו וכמעט שלא נדקדקו אחר טענותיו
 כלל וכל מקורתם והשתדלותם לא הי' כי אם להכין את
 דבריו ולהעתיקם מלשון אל לשון וא"כ ראוי לכל משכיל
 באמת שיקוץ בספריהם: (ח) איננו צריכי גאו הזמנים
 כו' כי תורה זו לנו משה היא המישרת את דרכנו
 בעניני האלהים וכדרכי הישר בין האדם להכירו ואין
 לנו כי אם להבנות בה וללמוד ממנה את המעשה אשר
 יעשה אותם האדם והינהגו ואם נהנהגת המדינה
 גם היא לכו ללמוד וללמוד חזקת כל ענין שמה נראה
 פזורה בין האמות ואין מאתנו הכניס באומה ומשל
 במדינה כי אם לנו כללן העינינו לאשר יהיה שמה רוח
 הרוח ללכת: (א) הכת המדבר - דעריפר שטאנר
 אינטיליקטוס: (ב) הכת המדברת - דוא פר
 טענינגע זעלי - אכימאל אינטיליקטואליס: (ג)
 הדבור הפנימי - דוא גידנקי - קוב טויס: (ד) הדבור
 החיצוני - דוא רידי - אורלאי: (ה) הרגיון - דוא קטי
 ארס דיאליקטיקא: (ו) מלאכות עיוניות - ב טרנטנדי
 קיכשטי

הפירוש

ל הרמב"ם שער יד

קינטי, ארטיק שפיקולאטיווי: (ז) מלאכות מעשיות, מעבא כטו קונטי, ארטיק מיכאיקוי: (ח) פילוסופיא: וועלט ווייז הייט; (ט) גילוסופיא אנושית, מענטליכי וועלט ווייז הייט, פילוסופיא הומנאל: (י) החכמה הלמודית, דיא גרעסן לעהרי, מאט-מאטיקאל: (יא) השתטיות, הילסע וויקבאזשטן, קאזיכטיי אינשטרומינטאלים: (יב) הטבעיות, נאטור לעהרי, פיו קא: (יג) האלהים, לעהרי פון ג'ט, קאזיכטיא דיווינאל; (יד) מה שאמר הטבע, מ טאפיוזקאל; (טו) הכהגה האדם נפשו, זיטן לעהרי, עטיקאל: (טז) הכהגה הכית, ווירטשפטש קונדי, עקונטע: (יז) הכהגה המדינה, סולציו: (יח) הכהגה האומה, טאטש קונדי, פיליטיק: (יט) חקים, גיזעטני, ליגים; (כ) נימוסים, גנהייכי, רישום: (כא) המדות, זיטין: (כב) ההכונות הנפשיות, דיא טין, סאכטי דיכוס מורים: (כג) המדות המעלות, דיא גונקז טן, טוגנדן, ווירטוטים: (כד) המדות הפחותות, ביז ז טן, לאקסטר, וויגיא: (כה) פעלות טובות, ג טן, כדלונגן, אקציאניס ביכי: (כו) פעלות רעות, ביזן סנדל, כגן, אקציאניס חאלי: (כז) מעלות דכוריות, פר טנדס קרעפטי, ווירטוטס איכטי, לויקטוא, ים:

מלאכות מעשיות (ח) פילוסופיא (ט) פילוסופיא אנושית (י) החכמה הלמודית (יא) השמושיות (יב) החכמה הטבעית (יג) החכמה האלהית (יד) מה שאמר הטבע (טו) הנהגת האדם נפשו (טז) הנהגת הבית (יז) הנהגת המדינה (יח) הנהגת האמה (יט) חקים (כ) נימוסים (כא) המדות (כב) החכונות הנפשיות (כג) המדות המעלות (כד) המדות הפחותות (כה) פעלות טובות (כו) פעלות רעות (כז) מעלות דבוריות וכל שערי זה המאמר ארבעה עשר הם וכל השמות שיבדלו אלה השערים קעה המה וכל אלה השמות הכוללים הנפלים על ההגיון ובהם ג' קצת שמות שמוסכמים עליהם

בחכמה הטבעית והאלהית והמדינית והו מה שראיתי לזכרו ואולם יאות אכל הבונה אם ירצה האל:

תם ונשלם

על ידי הפועל המסדר האותיות הכתוב יהודה לייב בן מהו' זאב וואלף זצ"ל מקוק בדלן

תקון	שעות	שורה	עמוד	דף	
צו דאמיר	צו דאמיר	ד טז	א א	א א	הרמב"ם
ווערטליין מתהפך	ווערטליין מתהפך	יג יז	ב א	ד ו	הפירוש
ולא כטלילה ולו טסה	ולא כטלילה ולו טסה	יד יג	א ב	ט ט	
המינים למין	המינים הקוב מין	יוד למד	ב ב	יוד יוד	
תנאים	תנאי	יג	ב	יא	
אין מלאכה	אין מלאכה	יוד יד	ב ב	יג יד	הרמב"ם
כריות כנגליהן מדע	כנגליהן מדע	למד יס	ב ב	יד טז	הפירוש
זולתו דעם	זולתו דעת	יש א	א ב	ד כ	
מחוקק	מחוקק	דז	ב	דב דב	

מחוקק

אין מחוקק